

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Praha 15.4.2013
čj. SRS 021357/2013

Oblastní odbor SRS
Ztracená 1099/10
161 00 Praha 6

Zpráva č. 3 oblastního odboru PRAHA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 1.4.–14.4.2013

1. Počasí

Na počátku sledovaného období pokračovalo velmi chladné počasí. Teploty se v průběhu období příliš nelišily. Noční teploty se do 8. dubna pohybovaly od -6 °C až k 0 °C, denní od 0 °C do 9 °C. Poté následovalo postupné, mírné oteplení. Noční teploty již neklesaly pod bod mrazu. Pohybovaly se v rozmezí od 2 °C do 9 °C, denní od 10 °C do 15 °C. Jarní počasí konečně přinesl poslední víkend sledovaného období. Střídala se zatažená obloha s občasným slunečným svitem a slabými smíšenými přeháňkami. Vydutnější dešťové přeháňky zasáhly oblast lokálně na konci sledovaného období. Intenzita srážek byla místy značně rozdílná, neboť napršelo mezi 2 až 15 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V polích se situace od minulého období výrazně nezměnila. Jarní práce se rozeběhly pouze v teplejších a sušších lokalitách, kde již probíhá předsetřová příprava půdy, ve chmelnicích kultivace, vláčení a také lokálně řez chmele. Začalo i setí jařin, hlavně jarních ječmenů, probíhá setí cukrovky. Pokračuje sázení brambor, setí a sázení zeleniny. Ozimé plodiny se lokálně začínají konečně zelenat a začínají přijímat živiny. Ve sklenicích stále zůstává sadba zeleniny, která měla být již 2 až 3 týdny vysázená na venkovních pozemcích. Přístup na pozemky ve vlhčích a chladnějších lokalitách je stále obtížný. Zde se příroda probouzí jen velmi pomalu. Vývoj rostlin je oproti minulým létům výrazně opožděnější.

Pokračuje intenzivní ošetřování ohnisek výskytů **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v porostech v okrese Kolín, Kutná Hora, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ a Rakovník. Oblastní odbor SRS Praha na základě provedených pozorování vydává

upozornění na zvýšené výskyty a šíření hraboše polního

Od konce února letošního roku jsou zjišťovány zvýšené stavy hraboše polního. Došlo k jeho migraci především do porostů víceletých píceň, ovocných sadů a porostů ozimé řepky a pšenice ozimé. Dlouhodobě sledované populace hraboše polního ve vymezeném území vykazují střední až silné výskyty. Ve srovnání s minulými lety byl na jaře 2013 zaznamenán výrazný nárůst populace hraboše polního.

Početnost hraboše polního zjišťujeme metodou podle počtu výhrabků z nor a podle počtu tzv. užívaných nor, tj. podle nor, v nichž je do vchodu zatažena čerstvá potrava, trus nebo byl v jejím ústí spatřen hraboš.

Ve zvolené plodině uskutečníme 4 průchody, každý o délce 100 m (tj. 70 dvojkroků) a šířce 2,5 m. Součet nor s výhrabky ze 4 průchodů násobíme 10. Výsledky sečteme. Hodnota středního výskytu pro jaro je 50-200 výhrabků z nor a užívaných nor.

Ošetření se provádí povolenými přípravky podle pokynů uvedených na etiketách. Přípravky je možné vyhledat na adrese: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>. Přípravky se nesmí dostat do vodních zdrojů.

Zároveň upozorňujeme na povinnost podle § 51, odst. 1, písm. b) zákona č. 326/2004 v platném znění, že fyzické nebo právnické osoby, které při podnikání používají přípravky ve venkovním prostředí, nesmí aplikovat přípravky, které jsou podle povolení označeny jako přípravky pro hubení hlodavců (rodenticidy) na pozemku, který je součástí honitby, pokud nebyla tato aplikace oznámena oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě, a to nejpozději 3 dny před zahájením aplikace přípravku. Hlášení o aplikaci je na pracoviště Státní rostlinolékařské správy možné zaslat e-mailem.

Dotčení uživatelé honitby jsou povinni se vzájemně prokazatelným způsobem informovat o jimi přijatých opatřeních k ochraně zvěře, odpovídajících místním poměrům, zejména se zřetelem k porostům navštěvovaným zvěří, místům určeným ke krmení zvěře, druhům zvěře a způsobu informování o době aplikace přípravků, jejichž použití je nebezpečné nebo zvlášť nebezpečné pro suchozemské obratlovce.

Příslušný orgán Státní rostlinolékařské správy může nejpozději 24 hodin před zahájením aplikace přípravku stanovit zvláštní podmínky pro její provádění. Stanovení těchto podmínek není rozhodnutím podle správního řádu.

OBILNINY

Porosty ozimých obilnin v chladnějších lokalitách ještě zcela neobnovily růst. Porosty ozimých ječmenů jsou stále lokálně zežloutlé. Dochází k redukci nejstarších listů. Porosty ozimých pšenic mají místy až fialové zbarvení způsobené chladem. V teplejších lokalitách fialové zbarvení rostlin již zmizelo, porosty obilnin se začínají zelenat.

PŠENICE OZIMÁ (RF 21–30 BBCH)

(prvá odnož viditelná: počátek odnožování - začátek sloupkování)

První slabé výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** byly zjištěny v okrese Rakovník (Lašovice, 5.4.).

Pozorovány slabé výskyty **obecné krčkové a kořenové hniloby pšenice (*Cochliobolus sativus*)** na zamokřených lokalitách v okrese Kladno (Tuchlovice, 9.4.).

Střední ohniskové výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly sledovány na okrajích pozemků v okrese Kutná Hora (Horní Bučice, Vrdy, 120 ha).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

JEČMEN OZIMÝ (RF 25–30 BBCH)

(pátá odnož viditelná - začátek sloupkování)

První slabé výskyty **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byly zjištěny v okrese Praha-východ (Kostelní Hlavno, 11.4.).

V okrese Praha-východ (Kostelní Hlavno, 11.4.) pozorován první slabý výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

Zjišťování výskytu sít'ovité skvrnitosti ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První slabé a střední výskyty **tyfulové plíšňovitosti obilnin (*Typhula incarnata*)** pozorovány v okrese Příbram (slabý - Kosova Hora, 8.4., střední – Volenice u Březnice, 11.4.).

Pozorování napadení rostlin se provádí v době začínající jarní vegetace a rovněž koncem odnožování (29-30 BBCH). Hodnotí se napadení porostu při úhlopříčném průchodu.

Preventivní ochranou porostu je podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátoru růstu k podpoře odnožení, popřípadě vláčení silně napadených porostů.

Slabý výskyt **sněžné plíšňovitosti obilnin (*Monographella nivalis* var. *nivalis*)** zjištěn na listech v okrese Příbram (Volenice u Březnice, 11.4.).

Pozorování se provádí v době začínající jarní vegetace (krátce po roztátí sněhu). Kontroluje se napadení a poškození porostu (na zemi ležící listy pokryté myceliem houby, poruchy vzcházení a skvrny na listech) při úhlopříčném průchodu porostem. Po roztátí sněhu bývají listy pokryté bílým, později narůžovělým myceliem. Po oschnutí se mycelium mění v méně nápadný šedý, suchý povlak. Rostliny, které přežily, mohou mít později různé zahnědlé skvrny na bázích stébel a listových pochvách.

Preventivní ochranou je použití mořeného osiva, podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátorů růstu k podpoře odnožení, popřípadě vláčení silně napadených porostů.

Slabé první výskyty **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** sledovány v okrese Rakovník (Lašovice, 5.4.). Výskyt zjištěn pouze na nejstarších listech.

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19-35 BBCH)

(6 až 9 a více listů vyvinuto - 5. internodium viditelné)

V okrese Nymburk (Polabec, 12.4.) a Rakovník (Kolešovice, 14.4.) sledovány v Mörickeho miskách první slabé záchyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**.

Téměř z celé oblasti hlášeny první slabé výskyty dospělců **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** v Mörickeho miskách. Výskyty zjištěny v okrese Beroun (Králov Dvůr, 12.4.), Kutná Hora (Jakub, 2.4., 9.4.), Kolín (Kutlíře, 2.4., 11.4.), Nymburk (Polabec, 9.4.) a Rakovník (Kolešovice, 10.4.). První střední výskyt pozorován v okrese Rakovník (Kolešovice, 14.4.). Výskyty **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** nebyly zjištěny.

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého a krytonosce řepkového se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lemových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžice kuchyňské soli.

U krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*) se ošetření provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

Střední výskyty **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** zjištěny v okrese Rakovník (Kolešovice, 14.4.).

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány v okrese Kutná Hora (Bylany, Dobřeň, Hořany, Miskovice, Rozkoš, Solopysky, Tuchotice, Vidice, Vrdy, celkem 641 ha), Nymburk (Nymburk, Šlotava, 29 ha) a Rakovník (Krupá, Lišany, 303 ha). Silný výskyt zjištěn v okrese Mladá Boleslav (Strašnov, 18 ha). Bude provedeno ošetření ohnisek výskytů.

(Pozorování a ošetření viz pšenice ozimá)

PÍCNINY **VOJTĚŠKA SETÁ**

Střední až silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly pozorovány v okrese Kladno (střední – Tuchlovice, 9.4., silný - Srby, 9.4.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠNĚ (RF 01)

(počátek zaoblování (listových) pupenů, pupeny viditelně zaoblené, šupiny pupenů prodloužené, objevují se světle zbarvené části šupin)

První slabý výskyt samic **hálčivce hrušňového (*Epitrimerus pyri*)** a imag **mery skvrnitě (*Cacopsylla pyri*)** na letorostech byl pozorován v okrese Kolín (Tismice, 11.4).

Za oblastní odbor Praha zpracoval: Ing. Karel Štefan a Ing. Josef Zajíc